



## LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

### S P R E N D I M A S LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2017 m. birželio 26 d.  
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Irmanto Jarukaičio (kolegijos pirmininkas), Dainiaus Raižio ir Virginijos Volskienės (pranešėja), teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinęjo administracinę bylą pagal trečiojo suinteresuoto asmens Visvaldo Matijošaičio apeliacinį skundą dėl Vilniaus apygardos administracinio teismo 2016 m. vasario 29 d. sprendimo administracinėje byloje pagal pareiškėjo viešosios įstaigos „Demokratijos plėtros fondas“ skundą atsakovui Visuomenės informavimo etikos komisijai, atstovaujamai Visuomenės informavimo etikos asociacijai, tretiesiems suinteresuotiems asmenims Eduardui Eigirdui ir Visvaldui Matijošaičiui dėl sprendimo panaikinimo.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė:

I.

Pareiškėjas viešoji įstaiga (toliau – VŠĮ) „Demokratijos plėtros fondas“ su 2015 m. rugsėjo 22 d. skundu, kurį vėliau patikslino (toliau 2015 m. rugsėjo 22 d. skundas ir 2015 m. spalio 12 d. skundas kartu įvardijami skundu) kreipėsi į teismą, prašydamas panaikinti Visuomenės informavimo etikos komisijos (toliau – ir Komisija) 2015 m. rugpjūčio 17 d. sprendimą Nr. EKS-9/15 „Dėl pripažinimo padarius Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso pažeidimus Eduardo Eigirdo publikacijoje „Įtakingiausių ir pavojingiausių Lietuvos oligarchų dešimtukas“ („Valstybė“, 2015 m., Nr. 2(94)“ (toliau – ir Sprendimas).

Pareiškėjas paaiškino, kad sprendimas dėl Eduardo Eigirdo publikacijos „Įtakingiausių ir pavojingiausių Lietuvos oligarchų dešimtukas“ („Valstybė“, 2015 m., Nr. 2(94) (toliau – ir Publikacija) buvo priimtas neteisingai nustačius Sprendimo įžanginėje dalyje nurodytas aplinkybes, neteisingai jas vertinant konstatuojamoje dalyje bei netinkamai taikant Žurnalistų etikos inspektoriaus 2005 m. birželio 10 d. sprendimu Nr. SPR-11 patvirtinto Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso (toliau – Kodeksas) 3 straipsnio nuostatas. Pažymėjo, kad trečiasis suinteresuotas asmuo Visvaldas Matijošaitis analogišką skundą pateikė Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybai. Išnagrinęs šį skundą, Žurnalistų etikos inspektorius 2015 m. rugpjūčio 20 d. sprendime Nr. SPR-70 konstatavo, kad skelbiant Publikaciją, saviraiškos laisvės ribos nebuvo peržengtos ir nebuvo nustatyta jokių Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo (toliau – ir VIĮ) pažeidimų, taip pat ir pažeidimų, atitinkančių Kodekso 3 straipsnį. Minėtame sprendime nurodyta, kad Publikacijoje buvo skelbta vertinamoji informacija (nuomonė), ji turėjo faktinį pagrindą ir joje nebuvo skelbiamos žinios, todėl pareiškėjas negalėjo pažeisti Kodekso 3 straipsnyje įtvirtintos

žmogaus teisės gauti teisingą informaciją, tikslias ir teisingas žinias. Publikacijoje buvo pateiktos išvalgos ir išvados apie įvykius, viešuosius asmenis ir procesus, susijusius su viešojo intereso objektu. Neskleidęs jokių nuomonių, pareiškėjas neturėjo galimybės jomis pažeisti teisės ir etikos.

VšĮ „Demokratijos plėtros fondas“ akcentavo, kad žurnalas „Valstybė“ itin dėmesingai stebi oligarchų ir Rusijos struktūrų veiklą Lietuvoje bei apie minėtų struktūrų žalingą įtaką nuolat informuoja visuomenę, todėl pareiškėjui kelia pagrįstų abejonių kai kurių Komisijos narių nešališkumas ir sąsajos su oligarchinėmis grupėmis (advokatas Ažuolas Čekanavičius dirba vienoje kontoroje su koncerno „MG Baltic“ valdybos nariu ir advokatais, Estela Luckienė dirba koncerno „Vikonda“ televizijoje, Komisijos pirmininkė vadovauja Lietuvos kabelinės televizijos asociacijai, kuri nesudarė sąlygų, kad žiūrovai, nors ir norėdami, negalėtų atsisakyti mokėti už dalį paketo su rusiškais kanalais). Sprendimo turinys patvirtina, kad Komisija neveikia taip, kaip privalo veikti pagal Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatyme jai iškeltus tikslus. Be to, viešai nėra priinama informacija apie kiekvieno Komisijos nario delegavimo į Komisiją būdą ir ar jie atitinka Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo keliamus kriterijus, taip pat nėra informacijos apie kelias asociacijas, kurios savo narį delegavo į Komisiją. Nėra ir įrodymų, ar kai kurios iš asociacijų yra tikrai veikiančios ir turi narių. Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, pareiškėjas teigė, kad Sprendimas buvo priimtas neteisėtai sudaryto subjekto ar narių, neatitinkančių Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 46<sup>1</sup> straipsnio 2 dalies reikalavimų. Be to, Komisija vadovavosi Kodeksu, kuris neatitinka imperatyvių Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 43 straipsnio 2 dalies reikalavimų.

Teismo posėdyje pareiškėjo VšĮ „Demokratijos plėtros fondas“ atstovė palaikė skundą ir prašė jį tenkinti bei pareiškėjui iš atsakovo priteisti teismo išlaidų atlyginimą.

Atsakovo Visuomenės informavimo etikos komisijos atstovas Visuomenės informavimo etikos asociacija prašė pareiškėjo VšĮ „Demokratijos plėtros fondas“ skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsakovo atstovas paaiškino, kad Komisija, išnagrinėjusi Visvaldo Matijošaičio skundą, nustatė, jog Publikacijoje buvo kritikuojamas trečiojo suinteresuoto asmens dalyvavimas politinėje veikloje, o visos visuomenės informavimo priemonės, rašančios pozityvius straipsnius apie šį asmenį, kaltinamos finansiniu suinteresuotumu tai daryti. Pažymėta, kad kitokią nuomonę turinčioms visuomenės informavimo priemonėms Publikacijoje mesti kaltinimai nėra niekaip pagrindžiami, todėl skaitytojų akyse šmeižia ir menkina visą Lietuvos žiniasklaidą ir yra neetiški. Įvertinusi nustatytas aplinkybes, Komisija pripažino, kad Publikacijoje buvo pažeistos Kodekso 3 straipsnio nuostatos, įpareigojančios žurnalistus ir viešosios informacijos rengėjus skelbti tiksliai, teisingas žinias ir įvairias nuomones, o perteikiant įvairias nuomones, neskleisti tokių, kurios pažeistų teisę ir etiką.

Atsakovo Visuomenės informavimo etikos komisijos atstovas pažymėjo, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 46, 46<sup>1</sup> 49 ir 50 straipsnių nuostatomis, Komisijos ir Žurnalistų etikos inspektoriaus kompetencijos yra skirtingos, todėl ir Publikacija buvo vertinama skirtingais aspektais. Žurnalistų etikos inspektorius pareiškėjo veiksmus ir Publikaciją vertino dėl galimo trečiojo suinteresuoto asmens Visvaldo Matijošaičio garbės ir orumo pažeidimo, o Komisija – dėl jų atitikimo Kodekso reikalavimams. Nurodė, kad aplinkybė, jog Žurnalistų etikos inspektorius 2015 m. rugpjūčio 20 d. sprendime Nr. SPR-70 nenustatė trečiojo suinteresuoto asmens garbės ir orumo pažeidimo fakto, savaime nereiškia, kad Publikacijoje nebuvo padaryti profesinės žurnalistų etikos ar Kodekso nuostatų pažeidimai. Akcentavo, kad Žurnalistų etikos inspektorius nevertino ginčo teiginių pagrįstumo kitų žiniasklaidos priemonių ir jų atitikties Kodekso reikalavimams atžvilgiu, be to, faktinės aplinkybės, kuriomis remiantis buvo priimtas Žurnalistų etikos inspektoriaus 2015 m. rugpjūčio 20 d. sprendimas Nr. SPR-70, buvo nustatytos klaidingai. Publikacijos ginčo teiginiais buvo mesti apibendrinti, nepagrįsti ir neetiški kaltinimai visai kitokią nuomonę turinčiai žiniasklaidai, todėl Sprendime buvo pagrįstai konstatuotas Kodekso 3 straipsnio reikalavimų pažeidimas.

Atsakovo atstovas nurodė, kad VšĮ „Demokratijos plėtros fondas“ teiginiai dėl Komisijos veiklos neteisėtumo ir jos narių šališkumo yra abstraktūs bei nepagrįsti konkrečiais duomenimis.

Pažymėjo, kad visi Visuomenės informavimo etikos asociacijos steigėjai atitinka Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 46 straipsnio 2 dalies reikalavimus ir yra realiai veikiančios organizacijos, o visi Komisijos nariai yra nešališki ir atitinka jiems keliamus kvalifikacinius reikalavimus. Jie yra gerai žinomi asmenys, ilgą laiką dirbantys visuomenės informavimo srityje, todėl informacija apie šių asmenų kvalifikaciją ir darbo patirtį yra viešai prieinama internete ir lengvai patikrinama.

Komisija, vadovaudamasi nuo 2015 m. sausio 1 d. įsigaliojusios Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 43 straipsnio 2 dalies nuostatomis ir savo 2015 m. kovo 23 d. sprendimu, kuriame buvo nuspręsta laikinai, kol nebus patvirtintas Lietuvos visuomenės informavimo etikos kodeksas, Komisijos veikloje vadovautis Kodeksu, priimdama Sprendimą, pagrįstai ir teisėtai vadovavosi Kodeksu bei neviršijo Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo jai suteiktos kompetencijos ribų.

Teismo posėdyje atsakovo Visuomenės informavimo etikos komisijos atstovas palaikė atsiliepiame išdėstyta pozicija.

Trečiasis suinteresuotas asmuo Eduardas Eigirdas prašė pareiškėjo VŠĮ „Demokratijos plėtros fondas“ skundą tenkinti.

Eduardas Eigirdas paaiškino, kad Visvaldo Matijošaičio kontroliuojamos įmonės gamina plataus vartojimo maisto produktus, jų prekiniai ženklai („VICI“ ir pan.) yra nuolat reklamuojami žiniasklaidos priemonėse ir yra visiems girdėti. Atsižvelgęs į tai ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 58 straipsnio 1 dalimi, trečiasis suinteresuotas asmuo prašė teismo pripažinti visuotinai žinoma aplinkybę faktą, kad Visvaldo Matijošaičio kontroliuojamos įmonės yra stambus reklamdavys. Eduardas Eigirdas teigė, kad Publikacijoje išreiškė savo loginį samprotavimą apie tai, jog žiniasklaidos priemonės neplatina neigiamos informacijos apie Visvaldą Matijošaitį, nes priešingu atveju jos iš šio asmens kontroliuojamų įmonių netektų ženklų reklamos pajamų. Be to, Visvaldas Matijošaitis neneigia, kad jo kontroliuojamos įmonės turi teisę spręsti, su kokiomis žiniasklaidos įmonėmis gali sudaryti reklamos sutartį. Nei Atsakovas, nei Visvaldas Matijošaitis neneigė Publikacijoje atskleistų loginių ryšių susijusių faktinių aplinkybių, kad šio asmens kontroliuojamos įmonės yra stambus reklamdavys ir šioms įmonėms reklamos paslaugas parduodančios žiniasklaidos įmonės neskleidžia apie Visvaldą Matijošaitį neigiamos informacijos. Eduardas Eigirdas palaikė pareiškėjo skundo argumentus, kad Komisijos nariai, kurie yra saistomi ryšiais su žiniasklaidos įmonėmis, parduodančiomis reklamą Visvaldo Matijošaičio kontroliuojamoms įmonėms, turėjo nusišalinti nuo minėto asmens skundo nagrinėjimo.

Teismo posėdyje trečiasis suinteresuotas asmuo Eduardas Eigirdas ir jo atstovas palaikė atsiliepiame išdėstyta pozicija.

Trečiasis suinteresuotas asmuo Visvaldas Matijošaitis prašė administracinę bylą nutraukti, kadangi buvo praleistas terminas skundui paduoti, o teismui konstatavus, kad šis terminas nebuvo praleistas, pareiškėjo VŠĮ „Demokratijos plėtros fondas“ skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Visvaldas Matijošaitis paaiškino, kad Sprendimą pareiškėjas gavo 2015 m. rugpjūčio 24 d., todėl 2015 m. spalio 12 d. paduodamas skundą teismui, jis buvo praleidęs Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 33 straipsnio 1 dalyje nustatytą vieno mėnesio skundo padavimo terminą. Atkreipė dėmesį, kad VŠĮ „Demokratijos plėtros fondas“ skundas yra grindžiamas tik Žurnalistų etikos inspektoriaus 2015 m. rugpjūčio 20 d. sprendime Nr. SPR-70 nurodytomis aplinkybėmis, tačiau Žurnalistų etikos inspektoriaus sprendimas nesaisto ir neįpareigoja Komisijos. Be to, net jeigu Žurnalistų etikos inspektorius ir priėmė kitokį sprendimą, tai nereiškia, kad šis sprendimas yra teisingas, ir juo negalima vadovautis kaip neabejotinai pagrįsta nuomone. Minėtos institucijos turi skirtingą kompetenciją ir skundus dėl Publikacijoje paskleistos informacijos turinio išnagrinėjo skirtingais aspektais. Atkreipė dėmesį, kad Specialioji teisėjų kolegija 2007 m. spalio 24 d. nutartyje pažymėjo, jog savitvarkos ir savikontrolės institucijų, kurioms, vadovaujantis Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 46 straipsnio 1 dalimi, priskirtina ir Komisija, veikia paprastai neturėtų būti laikoma viešuoju administravimu, o Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje laikomasi pozicijos, kad Komisijos

sprendimams netaikomi Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio reikalavimai, keliami individualiam administraciniam sprendimui. Teigė, kad Sprendimas atitinka visus jo formai keliamus reikalavimus ir buvo priimtas Komisijos darbo reglamento nustatyta tvarka, o protokole yra nurodyta Komisijos narių svarstymo ir pasisakymų santrauka. Teigė, kad Komisija teisingai nustatė, jog Publikacijoje paskleisti teiginiai nebuvo pagrįsti, nenurodyti konkretūs faktai, o tarpusavyje susijusios nuomonės nepateiktos, todėl pagrįstai buvo konstatuotas Kodekso 3 straipsnio reikalavimų pažeidimas ir pagrįstai nebuvo remiamasi Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo nuostatomis.

## II.

Vilniaus apygardos administracinis teismas 2016 m. vasario 29 d. sprendimu pareiškėjo VŠĮ „Demokratijos plėtros fondas“ skundą patenkino: panaikino Komisijos 2015 m. rugpjūčio 17 d. sprendimą Nr. EKS-9/15 ir pareiškėjui iš atsakovo Visuomenės informavimo etikos komisijos, atstovaujamos Visuomenės informavimo etikos asociacijos, priteisė 448 Eur teismo išlaidoms atlyginti.

Pirmosios instancijos teismas nustatė, kad dėl viešosios informacijos rengėjo ir skleidėjo VŠĮ „Demokratijos plėtros fondas“ žurnalo „Valstybė“ publikacijose, tarp jų – ir Publikacijoje, pateiktų teiginių turinio, trečiasis suinteresuotas asmuo Visvaldas Matijošaitis su 2015 m. kovo 30 d. skundu kreipėsi į Komisiją ir teigė, kad Publikacijoje pateikta informacija, jog jis skyrė daugiausiai lėšų, yra klaidinga, kadangi šis faktas nėra įrodytas ar pagrįstas jokiais tokį pinigų naudojimo faktą pagrindžiančiais argumentais. Visvaldas Matijošaitis nurodė, kad buvo paskelbta neteisinga, tikrovės neatitinkanti, dezinformuojanti, diskredituojanti, melaginga, nepatikrinta ir sąmoningai iškraipyta, netiksli, šališka ir jo dalykinei reputacijai kenkianti informacija bei kaltinimai, faktai nebuvo atskirti nuo nuomonės, nebuvo užtikrinta nuomonių įvairovė, paskelbtos tikrovės neatitinkančios ir žeminančios žinios, kurios įstatymo, moralės, paprotinių normų laikymosi požiūriu pažeidė pareiškėjo dalykinę reputaciją, gerą vardą visuomenėje, joje teigiama apie neva padarytus teisės ir moralės pažeidimus, negarbingus poelgius ir netinkamą elgesį, nesąžiningą ir neteisėtą veiklą, tam visiškai neturint jokio pagrindo, nėra nurodyta ir pateikta įrodymų, kurie patvirtintų, kad publikacijose paskleista bendrovių geram vardui ir dalykinei reputacijai kenkianti Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo reikalavimus pažeidžianti informacija atitinka tikrovę. Pareiškėjo Visvaldo Matijošaičio minėtame skunde suformuluoti reikalavimai buvo išimtinai susiję su VŠĮ „Demokratijos plėtros fondas“. Komisija, išnagrinėjusi trečiojo suinteresuoto asmens skundą, konstatavo, kad Publikacijoje buvo pažeistos Kodekso 3 straipsnio nuostatos. Sprendimas buvo grindžiamas tuo, kad Publikacijoje kritikuojamas Visvaldo Matijošaičio dalyvavimas politinėje veikloje ir visos visuomenės informavimo priemonės, rašančios pozityvius straipsnius apie minėtą asmenį, kaltinamos finansiniu suinteresuotumu tai daryti, tačiau kitokią nuomonę turinčioms visuomenės informavimo priemonėms Publikacijoje mesti kaltinimai nėra pagrįsti, nenurodyti jokie konkretūs faktai, nepateikta daugiau tarpusavyje nesusijusių asmenų nuomonių.

Apžvelgęs Kodekso 3 straipsnio, Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 46<sup>1</sup> straipsnio 1, 3, 5, 6 ir 7 dalių, 46 straipsnio 8 dalies bei Visuomenės informavimo etikos komisijos 2015 m. kovo 23 d. sprendimu patvirtinto Visuomenės informavimo etikos komisijos darbo reglamento (toliau – ir Reglamentas) 31, 32, 36, 38, 39, 40, 41, 42 ir 44 punktų nuostatas, bei atsižvelgęs į Specialiosios teisėjų kolegijos ginčams dėl teisingumo tarp bendrosios kompetencijos ir administracinio teismo 2007 m. spalio 24 d. nutartyje ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. kovo 21 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A<sup>444</sup>-777/2011 pateiktus paaiškinimus, teismas padarė išvadą, kad Komisijos sprendimai negali būti vertinami vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 8 straipsniu, t. y. jiems netaikomi individualiam administraciniam aktui keliami reikalavimai. Teismas sprendė, kad atsižvelgiant į tai, jog Komisijos sprendimai gali būti skundžiami teismui, jų teisėtumui patikrinti turi būti taikomos Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nuostatos.

Vadovaujantis minėto įstatymo 89 straipsniu, Komisijos sprendimai turi būti priimami nešališkai, objektyviai ir visapusiškai išnagrinėjus reikšmingas aplinkybes, todėl nagrinėjamu atveju būtina vertinti, ar Sprendimas yra pagrįstas byloje esančiais įrodymais ir ar priimant Sprendimą, nebuvo pažeistos Reglamente nustatytos procedūros.

Teismas pažymėjo, kad atsižvelgiant į tai, jog Komisijos posėdžio protokole, be kitų duomenų, turi būti užfiksuota Komisijos narių svarstymo ir pasisakymų santrauka, o Komisijos sprendime glaustai nurodyta svarstyto klausimo esmė ir išdėstyti sprendimo priėmimo motyvai (Reglamento 32 ir 41 punktai), Komisijos posėdžio protokole užfiksuota Komisijos narių svarstymo ir pasisakymų santrauka laikoma priimamo sprendimo motyvais. Įvertinęs Komisijos 2015 m. rugpjūčio 17 d. posėdžio protokolo 2015 m. rugpjūčio 20 d. išrašo turinį, pirmosios instancijos teismas nustatė, kad svarstant Publikaciją, vyko diskusija dėl jos, buvo išsakomos nuomonės, jog teiginiai apie Visvaldą Matijošaitį niekaip nepagrindžiami, nenurodomi jokie faktai. Komisija balsavo dėl Kodekso 4 straipsnio pažeidimo (1 „už“, 3 „prieš“) ir nusprendė, kad jo nuostatos nebuvo pažeistos. Po to buvo siūloma balsuoti dėl galimo Kodekso 3 straipsnio pažeidimo ir keturiems Komisijos nariams balsuojant „už“, buvo nuspręsta, jog Publikacija buvo pažeistos Kodekso 3 straipsnio nuostatos. Teismas pažymėjo, kad iš Komisijos posėdžio protokolo išraše esančių įrašų negalima nustatyti, kokios konkrečiai diskusijos vyko ir kokie buvo Komisijos narių argumentai dėl Kodekso 3 straipsnio nuostatų pažeidimo, todėl lieka neaišku, kodėl buvo priimtas būtent toks sprendimas, o šios aplinkybės sudaro pagrindą išvadai, kad Sprendimas neatitinka Reglamento 32 punkto nuostatų, kadangi Komisijos posėdžio protokole nėra užfiksuoti visi reikalaujami duomenys.

Pirmosios instancijos teismas nustatė, kad Publikacijos paskelbimo metu („Valstybė“, 2015 m., Nr. 2(94)) trečiasis suinteresuotas asmuo Visvaldas Matijošaitis, pagal einamas pareigas (visuomeninio judėjimo „Vieningas Kaunas“ lyderis, kandidatas į Kauno merus, Kauno tarybos narys) buvo viešasis asmuo. Teismas atkreipė dėmesį, kad Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencijoje yra suformuluotas didesnės politikų tolerancijos kritikai reikalavimas. Tai, kad viešojo asmens atžvilgiu turi būti taikomos platesnės kritikos ribos, pripažįstama ir Lietuvos teismų praktikoje, tačiau asmens viešumas Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 2 straipsnio 75 dalies prasme savaime nereiškia, kad apie tokį asmenį gali būti skelbiama informacija ar nuomonės, nesilaikant Kodekse įtvirtintų žurnalistinės etikos principų.

Teismas, atsižvelgęs į tai, kad Publikacijoje autorius naudoja žodį „manau“, padarė išvadą, kad joje yra pateikta autoriaus nuomonė. Šią aplinkybę sustiprina ir autoriaus teiginiai, kuriais jis rašo apie būsimus rinkimus „rinkimuose pasinaudos“, kurių nėra galimybės patikrinti bei autoriaus prielaidos „tai gali būti dar vienas ženklas, demonstruojantis, kokia šiandien reklamos pinigų įtaka žiniasklaidai“. Teismas atkreipė dėmesį, kad aplinkybę, jog Publikacijoje reiškiamas autoriaus nuomonė, atsakovas nurodė savo atsiliepime bei jo atstovas teismo posėdyje.

Atsižvelgęs į Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 2 straipsnio 36 dalį (2006 m. liepos 11 d. įstatymo Nr. X-752 redakcija, aktuali nuo 2006 m. rugsėjo 1 d.) bei Lietuvos Aukščiausiojo Teismo senato 1998 m. gegužės 15 d. nutarimo Nr. 1 „Dėl Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 7, 71 straipsnių ir Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo taikymo teismų praktikoje nagrinėjant garbės ir orumo gynimo civilines bylas“ 7 punktą, teismas pažymėjo, kad nagrinėjamu atveju turi būti analizuojamas paskleistos informacijos būdas – Publikacijos turinys, jos tekstas bei kontekstas. Byloje nebuvo ginčo dėl to, kad trečiojo suinteresuoto asmens Visvaldo Matijošaičio kontroliuojamos įmonės gamina plataus vartojimo maisto produktus, kurių prekiniai ženklai yra plačiai reklamuojami žiniasklaidos priemonėse. Taip pat nebuvo ginčo dėl to, kad Visvaldo Matijošaičio kontroliuojamos įmonės turi teisę spręsti, su kokiomis žiniasklaidos priemonėmis sudaryti reklamos sutartis. Nurodytų aplinkybių visuma teismui leido daryti loginę prielaidą, kad pelno siekiantis ūkio subjektas, siekdamas neprarasti pajamų šaltinio, yra suinteresuotas išlaikyti stambaus reklamdavio užsakymus, todėl šiuo atveju jam būtų nenaudinga sleisti klientui (stambiam reklamdavio užsakovui) neįtinkančią informaciją. Taigi, Publikacijos ginčo teiginys, kad Visvaldas Matijošaitis yra stambus reklamdavys ir dėl šių priežasčių viešojo informavimo priemonės nedrįsta apie šį asmenį skelbti neigiamos informacijos,

nėra paremtas melagingais ir tikrovės neatitinkančiais duomenimis. Publikacijoje paskelbta nuomone nebuvo siekiama įžeisti ar pažeminti trečiąjį suinteresuotą asmenį, o joje buvo išreikštas autoriaus loginis samprotavimas, kad žiniasklaidos priemonės neplatina neigiamos informacijos apie Visvaldą Matijošaitį, nes, kitu atveju, jos netektų ženklių reklamos pajamų iš šio asmens kontroliuojamų įmonių. Atsižvelgęs į nustatytas aplinkybes, teismas vertino, kad Publikacijos ginčo teiginiu nebuvo pažeistas visuomenės intereso gauti informaciją bei asmens teisės į gyvenimo privatumą, garbę ir orumą balansas.

Pirmosios instancijos teismas pažymėjo, kad pareiškėjo skundo argumentas, jog Sprendimas prieštarauja Žurnalistų etikos inspektoriaus 2015 m. rugpjūčio 20 d. sprendimui Nr. SPR-70 dėl tos pačios Publikacijos turinio, šiuo atveju neturi teisinės reikšmės, kadangi Žurnalistų etikos inspektorius ir Komisija yra skirtingi savarankiški subjektai, priimanys savarankiškus sprendimus, veikiantys skirtingų teisės aktų pagrindu, įgyvendinantys iš esmės skirtingas funkcijas ir turintys skirtingą kompetenciją, todėl Komisija, priimdama Sprendimą, neturėjo pareigos atsižvelgti į Žurnalistų etikos inspektoriaus 2015 m. rugpjūčio 20 d. sprendimą Nr. SPR-70, kuriame buvo pripažinta, jog Visvaldo Matijošaičio garbė ir orumas Publikacijoje nebuvo pažeisti.

Teismas pažymėjo, kad byloje esanti medžiaga patvirtina, jog visi Visuomenės informavimo etikos asociacijos steigėjai atitinka Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 46 straipsnio 2 dalies reikalavimus, Komisijos nariai taip pat atitinka šio įstatymo 46<sup>1</sup> straipsnio 2 dalies jiems keliamus kvalifikacinius reikalavimus.

Pareiškėjas nepagrįstai teigia, kad Sprendimas priimtas vadovaujantis Kodeksu, kuris neatitinka imperatyvių Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 43 straipsnio 2 dalies reikalavimų. Pagal Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 43 straipsnio 1 dalį, etikos normas, kurių privalo laikytis viešosios informacijos rengėjai, skleidėjai, žurnalistai, be kitų aktų, nustato Lietuvos visuomenės informavimo etikos kodeksas, kurį, vadovaujantis Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 43 straipsnio 2 dalimi, tvirtina, viešosios informacijos rengėjų ar skleidėjų organizacijų ir Visuomenės informavimo etikos asociacijos narių atstovų susirinkimas. Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 43 straipsnio 2 dalies nuostata įsigaliojo 2015 m. sausio 1 d., o Visuomenės informavimo etikos asociacija Juridinių asmenų registre buvo įregistruota ir savo veiklą pradėjo vykdyti tik 2015 m. vasario 10 d. Pažymėjo, kad Komisija 2015 m. kovo 23 d. sprendime nusprendė laikinai, kol bus patvirtintas Lietuvos visuomenės informavimo etikos kodeksas, savo veikloje vadovautis Kodeksu, todėl Komisija, priimdama Sprendimą, pagrįstai ir teisėtai vadovavosi Kodeksu.

Pirmosios instancijos teismas pažymėjo, kad Komisijos posėdžio protokolo turinys patvirtina, jog Visvaldo Matijošaičio skundo dėl Publikacijoje paskelbtos informacijos turinio nagrinėjime dalyvavo Komisijos nariai Vaiva Žukienė, Ramutė Šimukauskaitė, Aistė Žilinskienė ir Gražina Viktorija Petrošienė. VšĮ „Demokratijos plėtros fondas“ išreiškus abejones dėl Komisijos narių Estelos Luckienės ir Ažuolo Čekanavičiaus šališkumo, minėti Komisijos nariai nuo Visvaldo Matijošaičio skundo nagrinėjimo nusišalino, todėl nėra pagrindo teigti, kad priimant Sprendimą, buvo pažeistas nešališkumo principas.

Teismas nurodė, kad pareiškėjo skundas dėl Sprendimo, priimto 2015 m. rugpjūčio 17 d. ir jam įteikto 2015 m. rugpjūčio 24 d., teismui buvo paduotas 2015 m. rugsėjo 23 d., t. y. nepažeidžiant Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 33 straipsnio 1 dalyje nustatyto vieno mėnesio skundo padavimo termino.

Įvertinęs nustatytas aplinkybes bei atsižvelgęs į teisinį reguliavimą, pirmosios instancijos teismas konstatavo, kad Komisija Sprendime nepagrįstai nusprendė, jog pareiškėjas Publikacijoje pažeidė Kodekso 3 straipsnio reikalavimus, todėl Sprendimą panaikino. Patenkinus VšĮ „Demokratijos plėtros fondas“ skundą, jam iš atsakovo Visuomenės informavimo etikos komisijos, atstovaujamos Visuomenės informavimo etikos asociacijos, buvo priteista 28 Eur sumokėto žyminio mokesčio bei 420 Eur skundo bei patikslinto skundo parengimo išlaidų.

## III.

Trečiasis suinteresuotas asmuo Visvaldas Matijošaitis pateikė apeliacinį skundą, kuriame prašo pirmosios instancijos teismo sprendimą panaikinti ir priimti naują sprendimą – pareiškėjo skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Apeliantas paaiškina, kad pagrindinė visuomenės informavimo priemonių funkcija yra informacijos apie įvykius skleidimas. Visais atvejais tokią savo teisę pareiškėjas turi naudoti sąžiningai, nepiktnaudžiaudamas ja ir neperžengdamas tarptautiniuose aktuose, Lietuvos Respublikos Konstitucijoje bei materialinėje teisėje nustatytų ribų. VŠĮ „Demokratijos plėtros fondas“ įstatymuose yra nustatyta bendra pareiga užtikrinti skleidžiamos informacijos teisėtumą, tačiau pareiškėjas, ginčydamas Sprendimą, savo reikalavimą iš esmės grindžia vien tik Žurnalistų etikos inspektoriaus 2015 m. rugpjūčio sprendime Nr. SPR-70 išdėstytomis aplinkybėmis, tačiau tokia jo pozicija yra visiškai nepagrįsta, nes Žurnalistų etikos inspektorius ir Komisija turi skirtingas kompetencijas.

Pažymi, kad tenkindamas VŠĮ „Demokratijos plėtros fondas“ skundą, teismas pažeidė rungimosi principą. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas ne kartą yra nurodęs, kad šalims turi būti suteikiamos vienodos galimybės procese. Pareiškėjas, kreipdamasis į teismą, negali apsiriboti vien bendro pobūdžio teiginiais ar tvirtinimais, o tai ir buvo padaryta šioje byloje, tiesiog nurodant, kad Sprendimas prieštarauja įstatymui ir yra nepagrįstas. VŠĮ „Demokratijos plėtros fondas“ privalėjo aiškiai nurodyti, kokia apimtimi ir kokiam aktui Sprendimas prieštarauja. Be to, rungimosi principas reiškia, kad pareiškėjas, formuluodamas teisinius argumentus, kuriais grindžia savo skundą (prašymą), turi aiškiai išreikšti ir pagrįsti savo poziciją, priešingu atveju yra neteisėtai suvaržomos atsakovo teisės.

Visvaldas Matijošaitis atkreipia dėmesį, kad procesiniai Sprendimo priėmimo pažeidimai gali turėti įtakos sprendimo galiojimui tik tuomet, kai buvo pažeistos pagrindinės procedūros, ypač taisyklės, turėjusios užtikrinti objektyvų aplinkybių vertinimą ir sprendimo pagrįstumą (Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 89 straipsnio 1 dalies 3 punktas). Šioje byloje, priešingai, yra nustatyta, kad dėl Komisijos sprendimo buvo plačiai diskutuojama, nuomonės buvo išsakytos. Be to, nėra ginčo dėl to, kad pareiškėjas galėjo dalyvauti Komisijos posėdžiuose. Taigi, teismo nustatytos aplinkybės buvo formalios ir neturėjo jokios įtakos Sprendimui priimti. Pagal Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo formuojamą praktiką, Komisija nėra viešojo administravimo subjektas, todėl jos priimamiems protokoliniams sprendimams Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo reikalavimai nėra taikomi.

Atkreipia dėmesį, kad pirmosios instancijos teismas sprendime visiškai nepagrįstai analizavo asmens kritikos ribas. Komisija konstatavo Kodekso 3 straipsnio pažeidimą, kuris nustato, kad gerbdami žmogaus teisę gauti teisingą informaciją, žurnalistai ir viešosios informacijos rengėjai turi skelbti tikslias, teisingas žinias ir įvairias nuomones. Perteikdami įvairias nuomones, žurnalistai viešosios informacijos rengėjai neturi skleisti teisę ir etiką pažeidžiančių nuomonių. Taigi, asmens viešumas niekaip nesusijęs su Kodekso 3 straipsnio taikymu, kadangi yra vertinamas informacijos teisingumo, o ne garbės ir orumo pažeidimas. Viešo asmens statusas su tuo neturi nieko bendro. Net ir laikant, kad viešojo asmens statusas turėtų būti vertinamas, būtina pažymėti, kad pagal Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudenciją, demokratinėje visuomenėje leistinos kritikos ribos, netgi diskutuojant svarbiais bendrojo intereso klausimais, priklauso nuo poreikio gerbti kitų asmenų reputaciją ir teises, vengiant įžeidžiančių formuluočių. Pagrįsta ir objektyvi kritika yra ginama, jeigu yra reiškiamą tinkamai, neįžeidžiant asmens, nesiekiant jo žeminti ar menkinti, o turint pozityvių tikslų – norint išryškinti asmens ar jo veiklos trūkumus bei siekiant juos pašalinti. Trečiojo asmens nuomone, pareiškėjas paskelbė kritiką, kuri neatitiko tikrovės.

Apeliantas akcentuoja, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra išaiškinęs, jog skleidžiamai informacijai taikomi kriterijai skiriasi priklausomai nuo paskleistos informacijos rūšies (žinia ar nuomonė tai yra). Teismas, vertindamas ginčo teiginį, netinkamai atskyrė žinią nuo nuomonės, ir ginčo teiginį laikydamas nuomone, rėmėsi vien tik aplinkybėmis, kad autorius naudoja žodį „manau“ ir VŠĮ „Demokratijos plėtros fondas“ tokią aplinkybę nurodė savo atsiliepime

bei teismo posėdyje, tačiau, Visvaldo Matijošaičio nuomone, tokios aplinkybės nėra pakankamos konstatuoti, kad paskelbta nuomonė arba žinia. Kriterijai, pagal kuriuos duomenys arba žinios yra atribojami nuo nuomonės, yra suformuluoti teismų praktikoje: žiniai, skirtingai negu nuomonei, taikomas tiesos kriterijus. Atribojant žinią nuo nuomonės, būtina analizuoti visą straipsnio ar kalbos tekstą, pasisakymo aplinkybes, kontekstą, ryšį su kita pateikiama informacija, sakinio konstrukcija ir kt. Gali turėti reikšmės pasisakymo aplinkybės ir tikslai. Teismas turi įvertinti, ar teiginiai kategoriškai, ar jais tik iškeliami klausimai ir siekiama atkreipti dėmesį į aktualią problemą, pareiškiamas autorius susirūpinimas svarbiu klausimu. Apie tai galima spręsti iš to, ar sakiniai suformuluoti kaip teigimas ar kaip pasiūlymas, dvejonė, klausimas, ar dar kitokia forma. Teigia, kad teismas visiškai nevertino konstatuojamojo pobūdžio teiginio, kuris formuluojamas kaip žinia.

Visvaldas Matijošaitis pažymi, kad teismas sprendimą iš esmės grindžia neteisingai analizuodamas VŠĮ „Demokratijos plėtros fondas“ paskleistos informacijos būdą. Teismas nurodė, kad Visvaldo Matijošaičio kontroliuojamos įmonės gamina plataus vartojimo maisto produktus, kurių prekiniai ženklai plačiai reklamuojami žiniasklaidos priemonėse, ir padarė išvadą, kad visuomenės informavimo priemonės, kaip pelno siekiantys subjektai, siekdami neprarasti pajamų šaltinio, yra suinteresuoti išlaikyti stambaus reklamdavio užsakymus, todėl jiems nebūtų naudinga skleisti nepalankią informaciją apie Visvaldą Matijošaitį. Remiantis tokiu aiškinimu, laikoma, kad pareiškėjo teiginys nebuvo melagingas ir paremtas tikrovės neatitinkančiais teiginiais, tačiau toks teismo vertinimas yra neteisingas logine prasme. Visų pirma, Lietuvoje pripažįstamas juridinio asmens ir jo dalyvio turto atskirumas, todėl negalima tapatinti Visvaldo Matijošaičio ir juridinių asmenų, kuriuose jis turi kontrolę. Antra, darydamas tokią išvadą, teismas privalėjo aiškintis kokio masto kontrolę Visvaldas Matijošaitis minėtuose juridiniuose asmenyse turi. Galiausiai, toks teismo vertinimas yra neteisėtas *per se*, nes reiškia, jog visais atvejais, kai informacijos sklaidėjas reklamuoja juridinį asmenį, kartu sklaidamas informaciją apie fizinį asmenį, kuriame minėtas juridinis asmuo turi kontrolę, informaciją jis iškraipys (skelbs ją tokiu būdu, kuris būtų palankus fiziniam asmeniui).

Pareiškėjas VŠĮ „Demokratijos plėtros fondas“ prašo apeliando apeliacinį skundą atmesti, o Vilniaus apygardos administracinio teismo 2016 m. kovo 29 d. sprendimą palikti nepakeistą. Pareiškėjas taip pat prašo jam iš Visvaldo Matijošaičio priteisti teismo išlaidų atlyginimą.

VŠĮ „Demokratijos plėtros fondas“ nuomone, teismas pagrįstai nusprendė, kad Sprendimas yra nepagrįstas ir jį panaikino. Teismas pagal Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 46<sup>1</sup> straipsnio nuostatas bei teismų praktiką įvertino Komisijos kompetenciją, nagrinėjant asmenų skundus ir priimant sprendimus, bei Reglamento nuostatas ir nusprendė, jog Sprendimas neatitinka Reglamento 32 punkto nuostatų – sprendimo turiniui keliamų reikalavimų, nes Komisijos posėdžio protokole nėra užfiksuoti visi reikalaujami duomenys. Tokią išvadą teismas pagrįstai padarė vadovaudamasis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 89 straipsnyje įtvirtintais reikalavimais ir teisingai konstatavo, kad Komisijos sprendimai turi būti priimami nešališkai, objektyviai ir visapusiškai išnagrinėjus reikšmingas aplinkybes. Teismas išsamiai ištyrė Komisijos į bylą pateiktus įrodymus, kaip Komisijos 2015 m. rugpjūčio 17 d. posėdyje buvo nagrinėjamas pareiškėjo skundas, tačiau vertino, kad lieka neaišku, kodėl Komisija priėmė būtent tokį Sprendimą dėl Kodekso 3 straipsnio nuostatų pažeidimo. Teismas teisingai nustatė, kad Komisija nusprendė, jog Kodekso 4 straipsnis nebuvo pažeistas, o 3 straipsnis buvo pažeistas, nors nėra galimybės nustatyti, kodėl ir kokios konkrečiai diskusijos vyko bei kokie buvo Komisijos narių argumentai. Vadinasi, Sprendimas nebuvo pagrįstas įrodymais ir neatitiko Reglamento reikalavimų. Komisija pažymėjo, kad Publikacijoje žinios ir nuomonės buvo atskirtos, išsakytos sąžiningai ir etiškai, nieko neiškrepdiant, tačiau konstatavusi Kodekso 3 straipsnio pažeidimą, nusprendė, kad teiginiai apie Visvaldą Matijošaitį niekaip nepagrindžiami, nenurodomi jokie faktai. Jeigu nuomonė ar žinia buvo išsakyta sąžiningai ir etiškai, tiksliai, t. y. neiškrepdiant duomenų ir faktų, tai protingai mąstant, suprantama, jog Publikacijos ginčijami teiginiai buvo pagrįsti tokiais pačiais sąžiningais faktais, todėl jau vien įvertinus šį prieštaravimą, darytina išvada, jog Sprendimas yra neaiškus ir nepagrįstas įrodymais.



Teismas Komisijos posėdžio protokolą vertino vadovaudamasis Reglamento 32 bei 41 punktais ir išaiškino, kad jame, be kitų duomenų turi būti užfiksuota Komisijos narių svarstymo ir pasisakymų santrauka, o Komisijos sprendime – glaustai nurodyta svarstyto klausimo esmė ir išdėstyti sprendimo priėmimo motyvai. Teismas teisingai sprendė, kad Komisijos protokole užfiksuota jos narių svarstymo ir pasisakymų santrauka turi būti laikoma priimamo sprendimo motyvais, tačiau apeliantas minėtą protokolą nepagrįstai vertina kaip formalią aplinkybę, kuri neturėjo jokios įtakos Sprendimo turiniui.

Pareiškėjas, atsakydamas į apeliacinio skundo argumentus dėl rungimosi principo pažeidimo, pažymi, kad Sprendimas nėra norminis administracinis aktas, o VšĮ „Demokratijos plėtros fondas“ reikalavimų dalykas bei argumentai buvo aiškūs ir atitiko Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 23 straipsnio reikalavimus. Pažymi, kad pirmosios instancijos teismo sprendimas taip pat atitinka jam minėto įstatymo 86 straipsnio keliamus reikalavimus. Atkreipia dėmesį, kad įstatymų leidėjas teismo diskrecijai palieka nuspręsti, kurios aplinkybės, turinčios bylai esminės reikšmės, yra nustatytos ir kurios nenustatytos, kuris įstatymas turi būti taikomas šioje byloje, o tai reiškia, kad teismas nėra saistomas pareiškėjo skunde nurodytų teisės aktų.

Atkreipia dėmesį, kad teismas vertino Sprendimo turinį ir nustatė, jog jis yra neaiškus, prieštaringas, neatitinka jo turiniui Reglamento keliamų reikalavimų bei išdėstė papildomus motyvus, kodėl Publikacijoje nebuvo pažeistas Kodekso 3 straipsnis, t. y. nurodė, kodėl Komisija negalėjo konstatuoti šio straipsnio pažeidimo. Teismas teisingai nustatė ir argumentavo, kad skundžiamuose Publikacijos teiginiuose buvo išdėstyta autoriaus nuomonė. Aplinkybei, kad Publikacijoje ir teiginyje dėstoma nuomonė, teismo posėdyje pritarė ir Komisijos atstovas. Tą patį nustatė ir Žurnalistų etikos inspektorius 2015 m. rugpjūčio 20 d. sprendime Nr. SPR-70. Nors teismas nurodė, kad Žurnalistų etikos inspektoriaus ir Komisijos kompetencija yra skirtinga, tačiau pareiškėjo nuomone, specialiosios kompetencijos institucijos žiniasklaidoje išvada ir gebėjimas atskirti nuomonę nuo žinios šiuo atveju nekvestionuotina, nes minėtas Žurnalistų etikos inspektorius sprendimas yra įsiteisėjęs. Nustatęs, kad nebuvo skleidžiama žinia, teismas vertino, jog nuomonė nėra paremta melagingais ir tikrovės neatitinkančiais duomenimis, o Publikacija nebuvo siekiama įžeisti ar pažeminti Visvaldą Matijošaitį. Teismas pažymėjo, kad žurnalistas tokiu būdu turi teisę realizuoti saviraiškos laisvę, be to, Visvaldas Matijošaitis buvo viešasis asmuo, todėl turi pakęsti kritiką, o jo gynybos ribos yra siauresnės.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a:

#### IV.

Nuo 2016 m. liepos 1 d. įsigaliojo naujos redakcijos Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymas (2016 m. birželio 2 d. Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymas Nr. XII-2399). Vadovaudamasi minėto įstatymo 8 straipsnio 2 dalimi, kuris nustato šio įstatymo įgyvendinimo tvarką, teisėjų kolegija išnagrinėjo bylą apeliacine tvarka, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo, galiojusio iki 2016 m. liepos 1 d., nustatytas procesines taisykles.

#### *Ginčo aplinkybės*

Pareiškėjas VšĮ „Demokratijos plėtros fondas“ ginčijo Visuomenės informavimo etikos komisijos 2015 m. rugpjūčio 17 d. sprendimą Nr. EKS-9/15 dėl pripažinimo padarius Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso pažeidimus Eduardo Eigirdo publikacijoje „Įtakingiausių ir pavojingiausių Lietuvos oligarchų dešimtukas“ („Valstybė“, 2015 m., Nr. 2(94)).

Publikacijoje, be kita ko, buvo paskelbta: „*V. Matijošaitis šiame kontekste išsiskiria tik tuo, kad, manau, metė daugiausia pinigų iš visų Lietuvos verslininkų, o rinkimuose pasinaudos ir tuo, kad jo valdomas koncernas – vienas didesnių reklamdavių. Todėl beveik visoje žiniasklaidoje apie V. Matijošaitį prieš šiuos rinkimus sklinda tik geros žinios. Tai gali būti dar vienas ženklas, demonstruojantis, kokia šiandien reklamos pinigų įtaka žiniasklaidai*“. Publikacija 2015 m. kovo 16 d. buvo paskelbta ir interneto svetainėje [www.slaptai.lt](http://www.slaptai.lt).

Visuomenės informavimo etikos komisija, išnagrinėjusi Visvaldo Matijošaičio skundą dėl Eduardo Eigirdo publikacijos „*Įtakingiausių ir pavojingiausių Lietuvos oligarchų dešimtukas*“ („Valstybė“, 2015 m., Nr. 2(94)), nustatė, kad publikacijoje buvo kritikuojamas Visvaldo Matijošaičio dalyvavimas politinėje veikloje, teigiama, jog prieš rinkimus apie Visvaldą Matijošaitį įvairiose visuomenės informavimo priemonėse rašoma tik gerai todėl, kad pareiškėjo valdomas koncernas yra vienas didesnių reklamdavių. Nurodyta, kad šie teiginiai niekaip nepagrindžiami, nenurodomi kokie nors konkretūs faktai, nepateikiama daugiau tarpusavyje nesusijusių asmenų nuomonių.

Komisija konstatavo, kad pagal Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso 3 straipsnį, gerbdamas žmogaus teisę gauti teisingą informaciją, žurnalistas, viešosios informacijos rengėjas turi skelbti tikslias, teisingas žinias bei įvairias nuomones, viešosios informacijos rengėjas negali skleisti nuomonių, kurios pažeistų teisę bei etiką. Skundžiamoje publikacijoje visuomenės informavimo priemonės, publikuojančios teigiamus straipsnius apie Visvaldo Matijošaičio, kaltinamos finansiniu suinteresuotumu, tačiau šie kaltinimai niekaip nepagrindžiami, nenurodomi jokie konkretūs faktai, todėl laikyta, jog tokiais veiksmais buvo pažeistos Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso 3 straipsnio nuostatos.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 46<sup>1</sup> straipsnio 3 dalies 3 punktu, 6 dalimi, Komisija pripažino, jog Eduardo Eigirdo publikacijoje „*Įtakingiausių ir pavojingiausių Lietuvos oligarchų dešimtukas*“ („Valstybė“, 2015 m., Nr. 2(94)) buvo pažeistos Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso 3 straipsnio nuostatos, įpareigojančios žurnalistus ir viešosios informacijos rengėjus skelbti tikslias, teisingas žinias ir įvairias nuomones, o pateikiant įvairias nuomones, neskleisti nuomonių, kurios pažeistų teisę bei etiką, ir įpareigojo VšĮ „Demokratijos plėtros fondas“ paskelbti šį sprendimą žurnale „Valstybė“.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo VšĮ „Demokratijos plėtros fondas“ skundą patenkino ir panaikino Komisijos 2015 m. rugpjūčio 17 d. sprendimą Nr. EKS-9/15, padarė išvadą, kad iš Komisijos posėdžio protokolo neaišku, kokiais argumentais remiantis buvo priimtas Sprendimas dėl Kodekso 3 straipsnio pažeidimo, todėl vertino, kad pažeista Reglamento 32 straipsnio reikalavimai, bei kad publikacijoje išdėstyta autoriaus nuomonė, o Visvaldas Matijošaitis, aktyviai dalyvaujantis politinėje veikloje, laikytinas viešuoju asmeniu, kurio atžvilgiu taikomos platesnės kritikos ribos.

Trečiasis suinteresuotas asmuo Visvaldas Matijošaitis, apeliaciniame skunde prašydamas panaikinti pirmosios instancijos teismo sprendimą, nurodė, kad teismas neturėjo pagrindo dėl formalių procedūros pažeidimų pripažinti Sprendimo naikintinu, nes dėl Komisijos priimto Sprendimo buvo diskutuojama, išsakytos nuomonės; mano, kad asmens viešumas niekaip nesusijęs su Kodekso 3 straipsnio taikymu, nes vertinamas informacijos teisingumas, o ne asmens garbės ir orumo pažeidimas; be to, buvo išsakyti konstatuojamojo pobūdžio teiginiai, formuluojami kaip žinia, kuriai, skirtingai negu nuomonei, taikytinas tiesos kriterijus; teismas netinkamai vertino byloje aplinkybes, kurios reikšmingos pareiškėjo išsakytiems teiginiams pagrįsti.

#### *Dėl bylos nagrinėjimo dalyko*

Visuomenės informavimo įstatymo 46<sup>1</sup> straipsnio 1 dalies (2014 m. lapkričio 25 d. įstatymo Nr. XII-1357 redakcija, galiojanti nuo 2015 m. sausio 1 d.), įtvirtina, kad visuomenės informavimo etikos komisija – kolegialus Asociacijos sprendimus pagal šio straipsnio 3 dalyje numatytą kompetenciją priimantis organas. Komisijos funkcijos apibrėžtos VII 46<sup>1</sup> straipsnio 3 dalyje, tarp kurių nustatyta, kad Komisija nagrinėja profesinės etikos pažeidimus, kuriuos padarė viešosios

informacijos rengėjai ar skleidėjai informuodami visuomenę, taip pat asmenų skundus dėl viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų veiklos, galbūt pažeidus Kodekso nuostatas, taip pat viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų tarpusavio ginčus dėl Kodekso pažeidimų. Komisija savo veikloje vadovaujasi Konstitucija, VII ir kitais įstatymais, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, kitais teisės aktais, taip pat Kodeksu, Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos rezoliucija „Dėl žurnalistinės etikos“ (kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 1995 m. rugsėjo 26 d. nutarimu Nr. I-1046) (VII 46<sup>1</sup> str. 5 d.).

Administracinėje byloje nagrinėjamo ginčo dalykas ir ribos nustatytinos atsižvelgiant į Kodekso 3 straipsnio nuostatas, įtvirtinančias, jog, gerbdamas žmogaus teisę gauti teisingą informaciją, žurnalistas, viešosios informacijos rengėjas turi skelbti tikslias, teisingas žinias bei įvairias nuomones. Perteikdamas įvairias nuomones, žurnalistas, viešosios informacijos rengėjas negali skleisti nuomonių, kurios pažeistų teisę bei etiką. Taigi, vertinant ginčijamo Komisijos 2015 m. rugpjūčio 17 d. sprendimo Nr. EKS-9/15 teisėtumą ir pagrįstumą, turi būti atsižvelgiama, ar paskelbtos žinios buvo teisingos ir tikslios, ar buvo pateiktos įvairios nuomonės, ar nebuvo paskleistos nuomonės, kurios pažeistų teisę bei etiką. Tai reiškia, kad turi būti ne tik įvertinta, ar buvo paskleistos tikslios ir teisingos žinios, bet ir įvertinta, ar buvo pateikta kitokių, alternatyvių nuomonių. Be to, turi būti atsižvelgiama, ar Komisija, priimdama sprendimą, nepažeidė Reglamento reikalavimų.

#### *Dėl Reglamento pažeidimų*

Pirmosios instancijos teismas nustatė, kad Komisija savo darbe turi vadovautis Visuomenės informavimo etikos komisijos 2015 m. kovo 23 d. sprendimu patvirtintu Visuomenės informavimo etikos komisijos darbo reglamentu, tačiau priimdama Sprendimą, pažeidė Reglamento 32 ir 41 punktų reikalavimus, nes Komisijos posėdžio protokole nėra užfiksuoti visi reikalaujami duomenys.

Teisėjų kolegija pritaria teismo argumentams, kad Komisijos sprendimas, kuris yra skundžiamas teismui, turi būti patikrinamas jo atitikties Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 89 straipsnyje įtvirtintiems reikalavimams aspektu, todėl Komisija, priimdama sprendimus, turi veikti nešališkai, objektyviai ir visapusiškai išnagrinėti reikšmingas aplinkybes. Teismas turi vertinti, ar Sprendimas yra pagrįstas įrodymais, ar jį priimant nebuvo pažeistos Reglamente nustatytos procedūros (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. vasario 13 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-23-602/2017, kt.)

Pirmosios instancijos teismas taip pat pagrįstai nurodė, kad Komisijos posėdžio protokole, be kitų duomenų, turi būti užfiksuota Komisijos narių svarstymo ir pasisakymų santrauka, o Komisijos sprendime – glaustai nurodyta svarstyto klausimo esmė ir išdėstyti sprendimo priėmimo motyvai (Reglamento 32, 41 punktai), todėl Komisijos posėdžio protokole užfiksuota Komisijos narių svarstymo ir pasisakymų santrauka laikytina priimamo sprendimo motyvais.

Žurnalistų profesinės etikos pažeidimų tyrimo paskirtis užtikrinti profesionalumą žurnalistų veikloje, saugoti šios profesijos prestižą. Žurnalistų profesinės etikos pažeidimo konstatavimas suponuoja išvadą, kad asmens profesinių pareigų atlikimas nesuderinamas su šios profesijos prestižu. Taigi profesinės atsakomybės, kuriai atsirasti nėra nustatytas konkretus veikų ar pažeidimų sąrašas, taikymas kiekvienu atveju susijęs su vertinimu, ar konkrečiu atveju yra nusižengta profesinei etikai.

Teisėjų kolegija, susipažinusi su Komisijai pateiktais duomenimis (Visvaldo Matijošaičio 2015 m. kovo 30 d. skundu, pareiškėjo 2015 m. liepos 22 atsiliepimu, Publikacija), protokolo turiniu, nesutinka su pirmosios instancijos teismo sprendime pateikiamu vertinimu, kad protokole užfiksuotų duomenų nepakanka nustatyti, kokios konkrečios diskusijos vyko ir kokie buvo Komisijos narių argumentai dėl Kodekso 3 straipsnio nuostatų pažeidimo.

Komisijos 2015 m. rugpjūčio 17 d. posėdžio protokolo 2015 m. rugpjūčio 20 d. išraše Nr. 13 užfiksuoti duomenys, kad svarstant ginčo Publikaciją, vyko diskusija, buvo išsakomos nuomonės, jog teiginiai apie V. Matijošaitį niekaip nepagrindžiami, nenurodomi jokie faktai, vertintini

atsižvelgiant į visą Komisijos nagrinėtą medžiagą. Nėra pagrindo abejoti, kad Komisija susipažino su skundu, pareiškėjo atsiliepimu, vyko diskusija, buvo išsakytos nuomonės, ir protokole užfiksuoti duomenys laikytini pakankamai nustatyti, kuo buvo grindžiamas priimtas Sprendimą dėl to, kad minėta Publikacija buvo pažeistos Kodekso 3 straipsnio nuostatos, įpareigojančios žurnalistus ir viešosios informacijos rengėjus skelbti tiksliai, teisingas žinias ir įvairias nuomones, o pateikiant įvairias nuomones, neskleisti nuomonių, kurios pažeistų teisę bei etiką.

Protokolo duomenys patvirtina, kad diskusijų metu Publikacijoje paskelbti teiginiai apie V. Matijošaitį buvo įvertinti kaip niekaip nepagrįsti, nenurodant jokių faktų. Sprendime išdėstyti teiginiai atitinka Komisijai pateiktą medžiagą ir Protokole užfiksuotus duomenis, jų pakanka, kad galėtų būti įvertintas priimto Sprendimo pagrįstumas, todėl teismo nustatyti Reglamento pažeidimai nėra tokio pobūdžio ir apimties, kad galėtų sudaryti pagrindą suabejoti Sprendimo teisėtumu jo priėmimo procedūros aspektu. Formalūs procedūrinio pobūdžio trūkumai ir pažeidimai, kai jie neturi esminės įtakos procedūroje dalyvavusių asmenų teisėms bei priimto Sprendimo turiniui, neturėtų būti pagrindu panaikinti ginčijamą Sprendimą. Pažymėtina, kad ginčo šalys dėl savo procedūrinio pobūdžio teisių pažeidimų argumentų teismui neteikė, todėl, nors teismas administraciniuose ginčiuose ir yra aktyvus, formaliais kriterijais neturėtų būti naikinami sprendimai, kai byloje yra pakankamai duomenų patikrinti jų teisėtumą ir pagrįstumą iš esmės.

### *Dėl Kodekso 3 straipsnio nuostatų pažeidimo*

Minėta, kad Kodekso 3 straipsnis įpareigoja žurnalistus ir viešosios informacijos rengėjus skelbti tiksliai, teisingas žinias ir įvairias nuomones, o pateikiant įvairias nuomones, neskleisti nuomonių, kurios pažeistų teisę bei etiką.

Nesažininga, neturinti objektyvaus faktinio pagrindo kritika, nuomonė ar vertinimas negali būti skleidžiama. Europos Žmogaus Teisių Teismo požiūriu, siekiant tam tikrus teiginius priskirti konkrečiai kategorijai (faktų konstatavimui (žiniai) ar vertinamiesiems teiginiams (nuomonei)), būtina atsižvelgti į visą bylos aplinkybių kontekstą: teiginių formuluotes, jų pateikimo aplinkybes, formą ir būdą, ar pateiktas realios situacijos vertinimas, ar nuomonės pareiškimas be jokio faktinio pagrindo, ar vyko gyva diskusija, visuomeninė akcija, kurioms neabejotinai būdingas didesnis emocionalumo ir „perdėjimo“ laipsnis, ar informacija pateikta, pvz., mokslinio pobūdžio straipsnyje, ir kt. Skirtingai negu faktiniai teiginiai, vertinamieji (nuomonės) negali būti įrodomi, tačiau jiems taip pat neturi trūkti faktinio pagrindo (2005 m. vasario 15 d. sprendimas byloje *Steel and Morris prieš Jungtinę Karalystę*, Nr. 68416/01, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2014 m. balandžio 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-234/2014). Kai teiginiai yra vertinamojo pobūdžio, apribojimo proporcingumas gali priklausyti nuo to, ar egzistuoja pakankama faktinė bazė ginčijamam teiginiui pagrįsti, nes vertinamojo pobūdžio teiginys, neturintis jokio faktinio pagrindo, gali peržengti leistinas ribas (2007 m. liepos 12 d. sprendimas byloje *Diena et Ozoliņš prieš Latvija*, Nr. 16657/03).

Ar konkrečiame teiginyje yra paskelbta žinia, ar išsakyta nuomonė, sprendžiama vadovaujantis tuo, kad žinia – tai paskelbti faktai, teiginiai, duomenys, grindžiami tiesa, kurią galima užtikrinti patikrinimo bei įrodymo priemonėmis. Tai yra informacija apie realius tikrovės reiškinius, veiksmus, įvykius. Duomenys – fakto turinį atskleidžianti informacija. Nuomonė yra tada, kai skelbiamos mintys, vertinimai bei pastabos apie žinias, susijusias su tikrais įvykiais. Nuomonei tiesos kriterijai netaikomi, todėl jos atitiktis tikrovei negalima patikrinti įrodinėjimo priemonėmis. Vadinasi, turi būti paskelbta žinia, o po to – jos vertinimai. Nuomonė reiškiamą apie tikrai egzistuojančius faktus ir duomenis (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2005 m. lapkričio 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-541).

Komisija, ginčijamame Sprendime nurodydama, kad Publikacijoje buvo kritikuojamas Visvaldo Matijošaičio dalyvavimas politinėje veikloje, kad joje teigiama, jog prieš rinkimus apie Visvaldą Matijošaitį įvairiose visuomenės informavimo priemonėse rašoma tik gerai todėl, kad pareiškėjo valdomas koncernas yra vienas didesnių reklamdavių, kad visuomenės informavimo priemonės, publikuojančios teigiamus straipsnius apie Visvaldo Matijošaičio, kaltinamos finansiniu

suinteresuotumu, konkrečių teiginių (*V. Matijošaitis šiame kontekste išsiskiria tik tuo, kad, manau, metė daugiausia pinigų iš visų Lietuvos verslininkų, o rinkimuose pasinaudos ir tuo, kad jo valdomas koncernas – vienas didesnių reklamdavių. Todėl beveik visoje žiniasklaidoje apie V. Matijošaitį prieš šiuos rinkimus sklinda tik geros žinios. Tai gali būti dar vienas ženklas, demonstruojantis, kokia šiandien reklamos pinigų įtaka žiniasklaidai*) vartojimą vertino faktinės situacijos kontekste, atsižvelgė į teiginių formuluotes, jų pateikimo aplinkybes, formą ir būdą. Nurodydama, šie teiginiai niekaip nepagrindžiami, nenurodomi jokie konkretūs faktai, Komisija išdėstytus teiginius priskyrė konkrečiai kategorijai – faktų konstatavimui (žiniai), bet ne vertinamiesiems teiginiams (nuomonei), todėl bylą nagrinėjantis teismas turėjo patikrinti tokio vertinimo pagrįstumą. Teisėjų kolegija pažymi, kad tekste įterpiami žodžiai „manau“ savaime neleidžia dėstomų teiginių laikyti vertinamaisiais, t. y. nuomonėmis. Aptariamieji teiginiai „*metė daugiausia pinigų iš visų Lietuvos verslininkų*“, „*rinkimuose pasinaudos ir tuo, kad jo valdomas koncernas – vienas didesnių reklamdavių*“, „*Todėl beveik visoje žiniasklaidoje apie V. Matijošaitį prieš šiuos rinkimus sklinda tik geros žinios*“, „*kokia šiandien reklamos pinigų įtaka žiniasklaidai*“ gali būti patikrinti ir patvirtinti / ar paneigti įrodymo priemonėmis, todėl Komisija pagrįstai šiuos teiginius įvertino kaip žinių paskleidimą, kurioms gali būti taikomas tiesos ir tikrumo kriterijus. Toks manymas – nuomonės pateikimas, kuriuo paskleidžiama informacija apie tam tikrus faktus (aptariamam konkrečiam atveju skirtus pinigus, asmens elgesį, jo tikslus, tai nulemiančias priežastis), ir kurios turinys dėl savo pobūdžio gali būti patikrinamas materialaus gyvenimo faktais, laikytina teiginiu, kuriam taikytinas tikslumo ir teisingumo kriterijus. Aplinkybė, kad informacija buvo paskleista rinkimų politinės kampanijos kontekste, neturi įtakos jos vertinimui atitikimo tikriems duomenims aspektu, nes tokios aplinkybės savaime nėra kliūtis patikrinti žinių apie realius tikrovės reiškinius, veiksmus, įvykius tikrumą ir teisingumą. Kai tokia informacija nėra grindžiama objektyviais faktais, ji negali būti laikoma teisinga, tikslia nei etiška. Be to, įrodyti teiginių pagrįstumą, atitikimą faktams, turi asmuo, paskleidęs tokią informaciją.

Pažymėtina, kad pareiškėjas niekaip neįrodinėjo faktų, patvirtinančių paskelbtos informacijos tikslumą ir teisingumą, savo poziciją grindė Žurnalistų etikos inspektorius 2015 m. rugpjūčio 20 d. sprendimu NR SPR-70, rėmėsi argumentu, kad Publikacijoje iš esmės buvo pateikti vertinamieji teiginiai – nuomonė, kuri turėjo faktinį pagrindą. Teisėjų kolegija pažymi, kad vien žinių, jog V. Matijošaitis, dalyvaujantis mero rinkimuose, yra verslininkas, įmonės savininkas, kuri reklamuoja savo prekės ženklą ir produkciją, nepakanka pagrįsti paskelbtai informacijai „*metė daugiausia pinigų iš visų Lietuvos verslininkų*“, „*rinkimuose pasinaudos ir tuo, kad jo valdomas koncernas – vienas didesnių reklamdavių*“, „*Todėl beveik visoje žiniasklaidoje apie V. Matijošaitį prieš šiuos rinkimus sklinda tik geros žinios*“, „*kokia šiandien reklamos pinigų įtaka žiniasklaidai*“. Paskleistos žinios gali būti patikrinamos įrodinėjimo priemonėmis, tačiau pareiškėjas, išdėstęs Publikacijoje minėtus teiginius, nenurodė jokių informacijos šaltinių, taip pat ir į nagrinėjamą bylą netiekė jokių konkrečių duomenų, kurie galėtų patvirtinti jo teiginių pagrįstumą. Kodekso 3 straipsnis reikalauja ne tik skleisti teisingas žinias, bet ir pateikti alternatyvias nuomones, užtikrinti jų įvairovę, taigi, net ir sutinkant su pareiškėjo argumentu, kad neva buvo reiškiami tik nuomonė, Publikacijoje nėra alternatyvių nuomonių, nėra užtikrinama jų įvairovė, neišklausyti suinteresuoti asmenys. Šis aspektas nurodomas tik kaip papildomas, plačiau nenagrinėtas, nes, minėta, teiginiai priskirtini konkrečiai kategorijai – faktų konstatavimui (žinioms). Nepateikus į bylą jokių duomenų apie faktų tikslumą ir teisingumą, laikytina, kad Komisija pagrįstai pripažino Kodekso 3 straipsnio profesinių reikalavimų žurnalistams, viešosios informacijos rengėjams pažeidimą.

Teisėjų kolegija, nesutikdama su pirmosios instancijos teismo pateikiamu vertinimu, kad V. Matijošaitis, būdamas viešuoju, politikoje dalyvaujančiu asmeniu, turėtų toleruoti jo atžvilgiu paskelbtą informaciją, kuri peržengia įprastinės išsakomos kritikos ribas, kuri gali būti ir įžeidžianti, šokiruojanti ar trikdanti, atkreipia dėmesį, kad viešojo asmens didesnis kritikos toleravimas negali būti siejamas su informacijos skelbimu, kuri neatitinka tikslumo ir tikrumo reikalavimų. Pirmosios instancijos teismas, sprenddamas bylą, netinkamai atribojo nuomones ir faktus. Minėta, kad vien žodžio „manau“ kaip tam tikros priedangos įrašymas frazėje negali nulemti jos pobūdžio; be to,

teiginiai „*metė daugiausia pinigų...*“, „*rinkimuose pasinaudos ir tuo, kad...* – vienas didesnių reklamdavių“, „*Todėl ....sklinda tik geros žinios*“, „*kokia šiandien reklamos pinigų įtaka žiniasklaidai*“ yra konstatuojamojo pobūdžio, tokie teiginiai turi būti grindžiami faktiniais duomenimis, atsakomybė už jų tikrumą ir tikslumą tenka paskelbusiam asmeniui. Nors viešieji asmenys turėtų būti atsparesni reiškiamoms nuomonėms ir kritikai, tačiau kai skelbiama informacija, kuriai taikomi žinios, fakto kriterijai, jų apsaugos laipsnis neturi būti mažinamas. Galiausiai, informacijos, kuri nėra pagrindžiama faktiniais duomenimis, paskelbimas neatitinka ir demokratinės visuomenės interesų, nes kai tokia informacija pateikiama kaip teisinga ir tikra, ji iškreipia materialios tikrovės faktus, formuoja jos neatitinkančias, niekuo nepagrįstas nuomones, ir galiausiai, tai prieštarauja pliuralizmo, tolerancijos ir liberalumo, be kurių nėra „demokratinės visuomenės“, reikalavimų esmei. Saviraiškos laisvė nėra galimybė skelbti informaciją peržengiant ribojimus (įstatymų, etikos, moralės, kt.), kurie skirti visuomenės intereso gauti informaciją bei asmens teisės į gyvenimo privatumą, garbę ir orumą pusiausvyrai užtikrinti.

#### *Dėl kitų procesinio pobūdžio klausimų*

Pirmosios instancijos teismas pagrįstai atmetė pareiškėjo skundo argumentus, kad ginčijamas sprendimas prieštarauja Žurnalistų etikos inspektoriaus 2015 m. rugpjūčio 20 d. sprendimui Nr. SPR-70 dėl tos pačios Publikacijos turinio. Tokie argumentai laikytini nereikšmingais, kadangi Inspektorius ir Komisija yra skirtingi savarankiški subjektai, priimančys savarankiškus sprendimus, veikiantys skirtingų teisės aktų pagrindu, įgyvendinantys iš esmės skirtingas funkcijas ir turintys skirtingą kompetenciją. Komisija, priimdama Sprendimą, šiuo atveju vertino žurnalisto, viešosios informacijos rengėjo veiklos atitiktį Kodekso 3 straipsnio reikalavimams, ir neturėjo pareigos atsižvelgti į Inspektoriaus 2015 m. rugpjūčio 20 d. sprendimą Nr. SPR-70, nes Visuomenės informavimo įstatymo 50 straipsnio 1 dalyje Inspektoriumi nustatyta kita kompetencija, todėl skiriasi sprendžiamų klausimų dalykas, ta pati publikacija buvo vertinama skirtingais aspektais.

Teisėjų kolegija taip pat sutinka su pirmosios instancijos teismo argumentais, kad visi Visuomenės informavimo etikos asociacijos steigėjai atitinka VII 46 straipsnio 2 dalies reikalavimus, Komisijos nariai taip pat atitinka VII 46<sup>1</sup> str. 2 d. jiems keliamus kvalifikacinius reikalavimus. Sprendimas buvo priimtas teisėtai remiantis Kodeksu, kuriuo Komisija 2015 m. kovo 23 d. sprendimu nusprendė laikinai, kol bus patvirtintas Lietuvos visuomenės informavimo etikos kodeksas, vadovautis Komisijos veikloje.

Pareiškėjo argumentai, kad priimant Sprendimą buvo pažeistas nešališkumo principas, buvo atmesti pagrįstai, nes Komisijos posėdžio protokolo turinys patvirtina, kad VŠĮ „Demokratijos plėtros fondas“ išreiškus abejones dėl Komisijos narių E. Luckienės ir A. Čekanavičiaus šališkumo, minėti komisijos nariai nuo V. Matijošaičio skundo nagrinėjimo nusišalino.

Pirmosios instancijos teismas pagrįstai nustatė, kad pareiškėjo skundas teismui paduotas nepažeidžiant Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 33 straipsnio 1 dalyje nustatyto 1 mėnesio skundo padavimo termino, nes pareiškėjui Sprendimas buvo įteiktas 2015 m. rugpjūčio 24 d., skundas teismui paduotas (pagal spaudą ant voko) 2015 m. rugsėjo 23 d.

Apibendrinama byloje išdėstytus motyvus, teisėjų kolegija konstatuoja, kad pirmosios instancijos teismas, sprenddamas bylą, netinkamai aiškino Komisijos veiklą reglamentuojančias procedūras, nukrypo nuo nagrinėjamos bylos dalyko – žurnalistų ir viešosios informacijos leidėjų etikos vertinimo, netinkamai taikė teiginių priskyrimo konkrečiai kategorijai – faktų konstatavimui (žiniai), arba vertinamiesiems teiginiams (nuomonei), kriterijus, dėl to byloje buvo padarytos nepagrįstos išvados, nulėmusios nepagrįsto ir neteisėto sprendimo priėmimą (Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 142 straipsnio 1 dalis, 57 straipsnis). Tenkinant Visvaldo Matijošaičio apeliacinį skundą, pirmosios instancijos teismo sprendimas naikinamas, ir priimamas naujas sprendimas, kuriuo pareiškėjo VŠĮ „Demokratijos plėtros fondas“ skundas dėl Komisijos 2015 m. rugpjūčio 17 d. sprendimas Nr. EKS-9/15 „Dėl pripažinimo padarius Lietuvos žurnalistų ir

leidėjų etikos kodekso pažeidimus Eduardo Eigirdo publikacijoje „Įtakingiausių ir pavojingiausių Lietuvos oligarchų dešimtukas“ („Valstybė“, 2015 m., Nr. 2(94)“ panaikinimo atmetamas.

*Dėl teismo išlaidų atlyginimo*

Pareiškėjas VšĮ „Demokratijos plėtros fondas“ prašė jam iš Visvaldo Matijošaičio priteisti teismo išlaidų atlyginimą.

Pagal Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 44 straipsnio 1 dalį, proceso šalis, kurios naudai priimtas sprendimas, turi teisę gauti iš kitos šalies savo išlaidų atlyginimą. Kadangi trečiojo suinteresuoto asmens Visvaldo Matijošaičio apeliacinis skundas buvo patenkintas, t. y. sprendimas priimtas ne pareiškėjo naudai, nėra jokio pagrindo jam priteisti ir teismo išlaidų, patirtų bylą nagrinėjant apeliacinės instancijos teisme, atlyginimą.

Teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (1999 m. sausio 14 d. įstatymo Nr. VIII-1029 redakcija) 44 straipsnio 1 dalimi, 140 straipsnio 1 dalies 2 punktu,

**n u s p r e n d ž i a:**

Trečiojo suinteresuoto asmens Visvaldo Matijošaičio apeliacinį skundą patenkinti. Vilniaus apygardos administracinio teismo 2016 m. vasario 29 d. sprendimą panaikinti ir priimti naują sprendimą, kuriuo pareiškėjo viešosios įstaigos „Demokratijos plėtros fondas“ skundą atmesti.

Pareiškėjo viešosios įstaigos „Demokratijos plėtros fondas“ prašymą dėl teismo išlaidų, patirtų bylą nagrinėjant apeliacinės instancijos teisme, atlyginimo atmesti.

Sprendimas neskundžiamas.

Teisėjai

Irmantas Jarukaitis

Dainius Raižys

Virginija Volskienė